

Μείζονα θέματα σχετικά με την πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Κύπρο

Το ΤΕΠΑΚ εξελίσσεται και διευρύνεται

Ο καθηγητής δρ Παναγιώτης Θεοδοσίου, μέλος της Διοικούσας Επιτροπής (ΔΕ) του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) και κοσμητόρας της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, μιλά για τις προοπτικές του ΤΕΠΑΚ και καταθέτει μια σειρά απόψεις για την ανώτατη εκπαίδευση και τα κυπριακά πανεπιστήμια.

Έχετε διατελέσει καθηγητής για πολλά χρόνια σε γνωστά πανεπιστήμια των ΗΠΑ καθώς και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ποια η άποψή σας για την πορεία του ΤΕΠΑΚ και ποιος ο ρόλος του στην κυπριακή κοινωνία;

Το ΤΕΠΑΚ είναι ένα πρωτοποριακό πανεπιστήμιο που θέλει να συνδυάσει την επιστημονική κατάρτιση καθώς και τη διασύνδεση αυτής με τη βιομηχανία και την κοινωνία γενικότερα. Το όραμα του ΤΕΠΑΚ είναι η προσφορά γνώσης σε επιστημονικούς κλάδους που έχουν σημαντική επιρροή στον κοινωνικοοικονομικό τομέα, δηλαδή η προσφορά προγραμμάτων σπουδών, τα οποία είναι συνυφασμένα με τις ανάγκες της οικονομικής ζωής.

Η δημιουργία νέων προπτυχιακών ή και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών είναι στα άμεσα σχέδια του πανεπιστημίου;

Ασφαλώς! Ένα από τα προγράμματα που προτάθηκαν και επικυρώθηκαν πρόσφατα από τη ΔΕ είναι το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (Executive MBA). Κύριος σκοπός αυτού είναι η εκπαίδευση των στελεχών των επιχειρήσεων στη διοικητική επιστήμη και ο εφοδιασμός αυτών με επιστημονική κατάρτιση και γνώση έτσι ώστε να είναι σε θέση να λαμβάνουν σημαντικές αποφάσεις και να προσαρμόζονται σε μεταβολές του επιχειρησιακού περιβάλλοντος.

Από το 2003, έτος ίδρυσης του ΤΕΠΑΚ, μέχρι και σήμερα σημειώθηκαν σημαντικές αλλαγές στο πανεπιστήμιο. Μπορείτε να αναφερθείτε σ' αυτές εν συντομία;

Το πανεπιστήμιο εξελίσσεται με γοργούς ρυθμούς, αναπτύσσοντας τα τμήματά του και αυξάνοντας τα ακαδημαϊκά του προγράμματα. Το κτίσιμο του πανεπιστημίου έχει επιφέρει πολλά οφέλη, παρά τις δυσκολίες που προέκυψαν. Αφενός η αναπαύση και διατήρηση των αρχοντικών της παλαιάς Λεμεσού συντέλεσε στην αναβάθμιση της περιοχής. Η όψη του κέντρου, που για δεκαετίες υποβαθμιζόταν, τώρα εντυπωσιάζει ντόπιους και ξένους καθηγητές που ξεναγούνται στις εγκαταστάσεις μας. Αφετέρου, κατά την ταχύρρυθμη διεκπεραίωση των ανακινήσεων των κτηρίων αντιμετωπίστηκαν κάποιες δυσκολίες, όπως η στενότητα χώρου, οι ιδιαίτερες των ιδιοκτητών, καθώς και σειρά από νομικά ζητήματα, τα οποία βεβαίως επιλύθηκαν ή θα επιλυθούν επιτυχώς.

Μπορείτε να μας πείτε λίγα λόγια για το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό (ΔΕΠ) του ΤΕΠΑΚ;

Τα μέλη του ΔΕΠ εκλέγονται από πενταμελή επιτροπή καθηγητών εγνωσμένου κύρους, από τρεις τουλάχιστον χώρες. Τα εκλεγμένα μέλη είναι περίπου 80 και προέρχονται από αξιόλογα πανεπιστήμια κυρίως της αλλοδαπής. Γενικότερα, το εκλεγμένο προσωπικό είναι άρτια καταρτισμένο και χαρακτηρίζεται από αφοσίωση στα ερευνητικά και διδακτικά του καθήκοντα.

Οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη ζήτηση

Ποιοι κλάδοι έχουν περισσότερη ζήτηση στην Κύπρο αυτήν τη στιγμή;

Στην παρούσα φάση και βάσει των απόψεων διαφόρων συμβούλων επαγγελματικής κατάρτισης, οι κλάδοι που έχουν περισσότερη ζήτηση είναι:

- Κλάδοι Οικονομικών, Χρηματοοικονομικών και Λογιστικής
- Κλάδος Πολιτικής Μηχανικής
- Κλάδος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
- Κλάδος Διοίκησης Επιχειρήσεων
- Κλάδος Θετικών Επιστημών

Προσφάτως, έχουν διατυπωθεί ορισμένες κατηγορίες για τυχόν οικονομικά σκάνδαλα στο ΤΕΠΑΚ. Ποια η άποψή σας;

Το μόνο που θα ήθελα να διαβεβαιώσω είναι ότι μέχρι στιγμής δεν υφίστανται στοιχεία που υποδεικνύουν τις κατηγορίες αυτές. Έχουν γίνει λάθη, τα οποία η ΔΕ προσαθεί να ελαχιστοποιήσει μέσα από ορθολογικές διαδικασίες.

Ποια η γνώμη σας για τα ιδιωτικά και δημόσια πανεπιστήμια στην Κύπρο;

Στη χώρα μας γίνεται μια αξιόλογη προσπάθεια για τη δημιουργία πανεπιστημίων υψηλών προδιαγραφών με σκοπό την εξυπηρέτηση των εκπαιδευτικών αναγκών της χώρας. Κατά τη γνώμη μου, τα δημόσια πανεπιστήμια υπερτερούν από απόψεως ποιότητας των καθηγητών και επιπέδου σπουδών, διότι ο πρωταρχικός γνώμονάς τους είναι η ποιότητα της εκπαίδευσης και της επιστημονικής έρευνας, και όχι η αποκόμιση κέρδους. Υπόψη ότι οι καλύτεροι καθηγητές των ιδιωτικών πανεπιστημίων συχνά προσπαθούν να εκλεγούν σε θέσεις στα δημόσια πανεπιστήμια, χωρίς όμως το αντίθετο να συμβαίνει με τους καθηγητές των δημοσίων πανεπιστημίων.

Συμφωνείτε με την άποψη ότι η προσφορά συγκεκριμένων ακαδημαϊκών προγραμμάτων πρέπει να γίνεται μόνο από ένα πανεπιστήμιο; Συγκεκριμένα, πρόσφατα έχει διατυπωθεί η άποψη ότι το ΤΕΠΑΚ δεν πρέπει να

προσφέρει προγράμματα που ήδη υπάρχουν στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Τι πιστεύετε;

Το γεγονός ότι ένα τμήμα λειτουργεί ήδη σε άλλο πανεπιστήμιο δεν πρέπει να αποτελεί εμπόδιο για τη δημιουργία νέων τμημάτων. Αντιθέτως, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη βασικά κριτήρια όπως: 1) η ζήτηση για το εκάστοτε ακαδημαϊκό πρόγραμμα, 2) οι ανάγκες του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα για τους αποφοίτους του τμήματος, 3) οι οικονομικές και αναπτυξιακές απαιτήσεις της περιοχής όπου θα λειτουργήσει το τμήμα και 4) το κόστος λειτουργίας του τμήματος. Η δημιουργία ακαδημαϊκών μονοπωλίων με τη χρήση πολιτικών ή νομικών μέσων δεν εξυπηρετούν την πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Να συμπεράνουμε ότι το ακαδημαϊκό μονοπώλιο δεν υπερφέρει παρά μόνο αρνητικές συνέπειες;

Γενικά, τα μονοπώλια, ακαδημαϊκά ή μη, πνίγουν τις καινοτομίες και επηρεάζουν αρνητικά την αποδοτικότητα. Τα ακαδημαϊκά μονοπώλια λειτουργούν εις βάρος των φοιτητών, της επιστήμης και της κοινωνίας γενικότερα. Δημιουργούν κατεστημένα και εμποδίζουν τον επαναπαιρισμό άρτια καταρτισμένων ακαδημαϊκών, οι οποίοι διακατέχονται από διαφορετικές επιστημονικές απόψεις και προσεγγίσεις.

Πιστεύετε ότι ενδεκνείται η δημιουργία περισσότερων από ένα τμημάτων του ίδιου γνωστικού αντικείμενου στα δημόσια πανεπιστήμια και γιατί;

Ασφαλώς! Η δημιουργία καινούργιων τμημάτων, όταν ενδεκνείται:

1. Συντελεί στην παροχή μιας πιο ισορροπημένης μόρφωσης στους φοιτητές, δεδομένου ότι τα τμήματα είναι πολλά και διαφοροποιημένα.
2. Συντελεί στη δημιουργία υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα των παρεχόμενων σπουδών για το λόγο ότι θα υπάρχει μέτρο σύγκρισης της ακαδημαϊκής απόδοσης των τμημάτων και των πτυχιούχων από τα τμήματα αυτά.
3. Βοηθά στη μείωση της πιθανότητας λάθους στην επιστημονική και επαγγελματική κατάρτιση των φοιτητών.

Λαμβάνοντας υπόψη τις συνέπειες της πρόσφατης οικονομικής κρίσης, θεωρείτε δύσκολο να δημιουργηθούν επιπλέον τμήματα στο ΤΕΠΑΚ;

Σίγουρα, η οικονομική κρίση αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα. Πιστεύω, όμως, ότι, σε περιόδους οικονομικών κρίσεων, η πολιτεία πρέπει να επενδύει σε έργα υποδομής και σε τομείς αιχμής όπως είναι η παιδεία και η τεχνολογία. Τέτοιου είδους επενδύσεις μετριάζουν τις αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης, καθώς στη φάση της οικονομικής ανάκαμψης οι επενδύσεις αυτές θα συντείνουν στη γρήγορη ανάπτυξη της οικονομίας.

Ποια είναι η άποψή σας σχετικά με τη διαμάχη των πόλεων για τη Σχολή Καλών Τεχνών;

Νομίζω το θέμα αυτό είναι ξεκάθαρο και δεν βλέπω το λόγο πρόκλησης διαμάχης. Η Σχολή Καλών Τεχνών δρομολογήθηκε από το ΤΕΠΑΚ πριν περίπου τέσσερα χρόνια και θα έχει τη βάση στη Λεμεσό. Για τη δημιουργία αυτής έχει διεκτεριωθεί σοβαρή μελέτη από διακεκριμένους ακαδημαϊκούς υπό την ηγεσία του πρώην αντιπροέδρου της Διοικούσας Επιτροπής, δρος Μίμη Σοφοκλέους. Εξ όσων γνωρίζω, η πρόταση θα εγκριθεί σύντομα από το Υπουργικό Συμβούλιο και θα κατατεθεί στη Βουλή για τα περαιτέρω. Το ΤΕΠΑΚ θα θέσει σε λειτουργία την καινούργια σχολή σε ένα ή δύο περίπου χρόνια.

Θεωρείτε τη διδασκαλία των μαθημάτων στην ελληνική γλώσσα ως ανασταλτικό παράγοντα στην ανάπτυξη των δημοσίων πανεπιστημίων;

Η πολιτεία είναι ευαισθητοποιημένη όσον αφορά στη διδασκαλία προγραμμάτων σπουδών στην ελληνική γλώσσα. Συμφωνώ με την άποψη ότι η ελληνική γλώσσα θα πρέπει να αποτελεί τη βασική γλώσσα διδασκαλίας στα δημόσια πανεπιστήμια, αλλά θεωρώ ότι χρειάζονται εναλλακτικοί τρόποι έτσι ώστε τα δημόσια πανεπιστήμια να παρέχουν προγράμματα και σε διεθνείς γλώσσες, όπως η αγγλική.

Ποια τα οφέλη της παροχής σπουδών σε διεθνείς γλώσσες;

Αρχικά, η παροχή σπουδών σε διεθνείς γλώσσες θα αυξήσει την πιθανότητα πρόσληψης αξιολογών καθηγητών από το εξωτερικό, οι οποίοι θα βελτιώσουν την ποιότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ευγεία των δημοσίων πανεπιστημίων να παρέχουν προγράμματα στην αγγλική γλώσσα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν μοχλός οικονομικής ανάπτυξης και αύξησης των δημοσίων εσόδων μέσω του ακαδημαϊκού τουρισμού, μειώνοντας έτσι την ανάγκη των δημοσίων πανεπιστημίων για κρατική χρηματοδότηση.

Ιδανικό μέρος για σπουδές η Κύπρος

Τι εννοείτε με τον όρο «ακαδημαϊκός τουρισμός»;

Με τον όρο «ακαδημαϊκός τουρισμός» εννοώ την εισαγωγή ξένων φοιτητών στα πανεπιστήμια, οι οποίοι, διαμένοντας στην Κύπρο για τις σπουδές τους, δημιουργούν ζήτηση για κατοικία και για άλλες υπηρεσίες, όπως αυτές που παρέχονται από εστιατόρια, κέντρα αναψυχής, κέντρα υγείας, ματαφορικές εταιρείες κλπ., τονώνοντας έτσι τους τομείς και τις δραστηριότητες που παραδοσιακά σχετίζονται με την ξενοδοχειακή βιομηχανία, που εξακολουθεί να παρακμάζει στην Κύπρο. Ο ακαδημαϊκός τουρισμός εμπεριέχει λιγότερους κινδύνους για

την οικονομική ανάπτυξη του τουρισμού, επειδή οι φοιτητές δεν είναι «περισσότεροι τουρίστες» και ελάχιστα επηρεάζονται από οικονομικές διακυμάνσεις.

Λαμβάνοντας υπόψη τα οφέλη παροχής σπουδών σε διεθνείς γλώσσες, υπάρχει πιθανότητα διδασκαλίας των μαθημάτων κατεξοχήν στην αγγλική γλώσσα;

Η χρησιμοποίηση οικονομικών κινήτρων και αντικινήτρων θα ενθαρρύνει τους ελληνόφωνους φοιτητές να επιλέγουν καταγευθύνσεις οι οποίες διδάσκονται κατεξοχήν στα ελληνικά. Συνεπώς, η αγγλική δεν θα καταστεί η βασική γλώσσα διδασκαλίας στα πανεπιστήμια.

Μπορείτε να εξηγήσετε τι εννοείτε λέγοντας «οικονομικά κίνητρα και αντικίνητρα»;

Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τρόποι που να ενθαρρύνουν τη διδασκαλία στην ελληνική γλώσσα. Ένας πιθανός τρόπος είναι η χρέωση διδασκόντων σε όσους επιλέγουν να διδάσκονται στα αγγλικά, ασχέτως εάν είναι ελληνικής καταγωγής ή όχι. Πρέπει να σημειωθεί ότι η παροχή προγραμμάτων στην αγγλική από τα κυπριακά πανεπιστήμια

ίσως να αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα για την έξοδο των φοιτητών στο εξωτερικό, μειώνοντας έτσι την εξαγωγή συναλλάγματος.

Πιστεύετε, δηλαδή, ότι η Κύπρος είναι ιδανικό μέρος για σπουδές;

Ασφαλώς! Τα διάφορα πλεονεκτήματα της Κύπρου, όπως οι σύγχρονες υποδομές, η καλή ποιότητα παροχής υπηρεσιών, οι ευνοϊκές καιρικές συνθήκες κατά τη διάρκεια ολόκληρου σχεδόν του έτους, αλλά και ο φλόξενος λαός της, αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για την ομαλή διεκπεραίωση των σπουδών κάθε φοιτητή.